

16. 4. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zánik nároku na náhradu za ztrátu na výdělků

Zánik nároku na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (uznání invalidity) vyplývající z občanskoprávních předpisů

Vznikem nároku na výplatu starobního důchodu podle ust. § 61a odst. 1 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. 1. 2010, zaniká invalidnímu důchodci nárok na náhradu za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity), vyložil NS ČR v rozsudku sp. zn. 25 Cdo 4066/2016, ze dne 28. 11. 2017.

Náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity) je jedním z nároků na náhradu škody z odpovědnosti za škodu na zdraví. Ke ztrátě na výdělků dochází proto, že pracovní schopnost poškozeného byla následkem újmy na zdraví snížena (omezena) nebo zanikla, a účelem náhrady za ztrátu na tomto výdělků je poskytnout přiměřené odškodnění tomu, kdo není schopen pro své zdravotní postižení, způsobené újmou na zdraví, dosahovat takového výdělků, jaký měl před poškozením. Škoda spočívající ve ztrátě na výdělků je tedy majetkovou újmou, která se stanoví ve výši rozdílu mezi výdělkem poškozeného před vznikem škody a výdělkem po poškození, k němuž je třeba připočítat případný invalidní nebo částečný invalidní důchod poskytovaný z téhož důvodu; tímto způsobem je vyjádřeno snížení (omezení) nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného a jeho neschopnost dosahovat pro následky újmy na zdraví stejného výdělků jako předtím.

Přepočít invalidního důchodu na starobní v 65 letech

Zákon č. [306/2008](#) Sb., kterým byl s účinností od 1. 1. 2010 novelizován zákon č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, novelizován, doplnil nové ust. § 61a, které stanoví limit (věkovou hranici 65 let), do něhož je možno poskytovat invalidní důchod, a zavádí zákonné transformování invalidního důchodu na důchod starobní. Současně ust. § 81 odst. 4 zákona č. [582/1991](#) Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném od 1. 1. 2010, zakotvuje provedení zákonné přeměny invalidního na starobní důchod z úřední povinnosti. Tato změna není závislá na vůli poživitele invalidního důchodu, dojde k ní ze zákona a je realizována z úřední povinnosti. Od 1. 1. 2010 tedy platí, že dnem, kterým poživitel invalidního důchodu dosáhl věku 65 let, zaniká mu na tento důchod nárok a současně mu vzniká nárok na důchod starobní. [1] Ze zákona dochází k situaci, že dalším zdrojem o příjmů poškozené již není výdělek, případně částky či dávky, které jej nahrazují, ale přiznaný starobní důchod. Není-li zdrojem příjmů žalobce dávka nahrazující jeho výdělek (invalidní důchod), odpadá důvod k poskytování náhrady za ztrátu na výdělků.

Jaká renta ve starobním důchodu

I když občanský zákoník neurčuje dobu, po kterou se poskytuje náhrada za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti, [2]neboť nelimituje existenci nároku věkem ani jinými okolnostmi, nelze mít za to, že uzákonění přeměny invalidního důchodu na důchod starobní k dosažení věku 65 let, je v rozporu se smyslem odškodnění ztráty na výdělků zakotvené v občanském zákoníku. Účelem institutu náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity) je reparovat újmu odvíjející se od ztráty pracovní způsobilosti poškozeného, kdy

odškodnění náleží po dobu, po kterou ztráta pracovní způsobilosti brání poškozenému, aby si příjmy k úhradě svých potřeb opatroval vlastní prací. Avšak za situace, kdy po dosažení věku 65 let je plně pracovní začlenění (nejen z hlediska zdravotního stavu, ale i schopnosti soustavné výdělečné činnosti) spíše výjimkou i u osob, které nejsou poživateli invalidního důchodu, není stanovený limit v rozporu s úmyslem zákonodárce odškodnit ztrátu na výdělku způsobenou ztrátou pracovní způsobilosti v důsledku škodné události. NS ČR proto dospěl v rozsudku Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 4066/2016, ze dne 28. 11. 2017, k závěru, že vznikem nároku na výplatu starobního důchodu podle ust. § 61a odst. 1 zákona č. [155/1995](#) Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném od 1. 1. 2010, zaniká invalidnímu důchodci nárok na náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti (při uznání invalidity nebo částečné invalidity). [3]

Terezie Nývltová Vojáčková

[1] Od 1. 1. 2014 pak také platí, že náhrady za mimopracovní poškození resp. újmu na zdraví nejsou pravidelně nařízením vlády valorizovány jako náhrady, na něž nárok vyplývá z pracovně-právních předpisů, tedy za poškození resp. újmu na zdraví vzniklé při plnění pracovních povinností, jelikož nový občanský zákoník opustil pravidelnou valorizaci (občansko-právních) náhrad za škodu na zdraví, resp. újmy na zdraví.

[2] Srov. s ust. § 271b odst. 6 zákoníku práce: Náhrada za ztrátu na výdělku po skončení dočasné pracovní neschopnosti přísluší zaměstnanci nejdéle do konce kalendářního měsíce, v němž dovršil věk 65 let nebo do data přiznání starobního důchodu z důchodového pojištění.

[3] Viz ust. § 2964 n. o. z.: Náhrada za ztrátu na důchodu náleží poškozenému ve výši rozdílu mezi důchodem, na který poškozenému vzniklo právo, a důchodem, na který by mu bylo vzniklo právo, jestliže by do základu, z něhož byl vyměřen důchod, byla zahrnuta náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti, kterou poškozený pobíral v době rozhodné pro vyměření důchodu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Home office v Česku, Německu a Rakousku: je česká právní úprava práce na dálku dostatečně flexibilní?](#)
- [Postoupení pohledávky na náhradu škody v pracovněprávních vztazích](#)
- [Návrh zákona o digitálních platformách přináší více, než se na první pohled zdá](#)
- [Odposlechy na pracovišti, policejní vyšetřování a skončení pracovního poměru](#)
- [Odpovědnost zaměstnance za schodek](#)
- [Konec improvizace v odměňování: zamyšlení nad návrhem transpozice směrnice o transparentním odměňování](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 1. díl](#)
- [Genderový audit jako strategický nástroj zaměstnavatele: Jak se připravit na implementaci směrnice 2023/970?](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)